

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

ÜMMETİN İHTİLAFI RAHMETTİR

Es-selamu aleykum ve RahmetuLlahi ve Berekatuhu.

Euzu bi-Llahi mine ş-şeytani r-racim. BismilLāhi r-Raḥmāni r-Raḥīm.

Ve s-salatu ve s-selamu ‘ala Rasulina Muhammed’in Seyyidi l-evveline vel ahirin.

Meded yā ResūlaLlāh, meded yā Sādāti ‘Ashābi ResūliLlāh, meded yā Meşāyihinā,

Destur Mevlāna Şeyh Abdullāh el-Fa’iz ed-Dağistāni, Şeyh Muhammed Nazım el-

Hakkani. Meded. Tarikatuna es-Sohbe vel hayru fil Cemiyyeh.

Tarikatuna es-sohbetü ve’l-hayru fil-cemiyye. Bu mübarek sözü Bahaeddin Nakşibend Hazretleri söylemiştir, her sohbetinde bunu söylerdi. Biz de ona teşebbüh ederek bunu söylüyoruz. Aklımız o mübarek yerlerde kaldı. Orada evliyalar ve ulemalar çok. Allah’a şükür ki biz de onların o güzel yolunu takip ediyoruz.

Tabii aralarında farklılıklar oluyordu; düşünceleri veya meseleleri tevil etme, yani açıklama şekilleri birbirinden farklı olabiliyordu. Onun için, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor: “اِخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ”, “İhtilâfu ümmetî rahmetün.” Yani âlimlerin birbirleriyle ihtilafa düşmeleri ve bazı konularda farklı görüşler belirtmeleri ümmetim için bir rahmettir. Dört mezhep var ve her birinin diğerine göre kendine has bazı farklılıkları bulunuyor. Bugün Özbekistan dediğimiz o bölgeye eskiden Buhara denirdi. Daha sonra Buhara’yı bölük pörçük ettiler. Aslında o bölgenin tamamı Buhara’dır. Orada İmam Buhârî Hazretleri, Ebu Hafs Hazretleri gibi binlerce âlim yetişmiştir. Evliyalar ve meşayihler de aynı şekilde o mübarek yolda hizmet etmeye devam etmişlerdir.

Günümüzde bazı kötü niyetli insanlar onların aralarındaki bu ilmî ihtilafları kullanarak, “Şu şunun düşmanıydı, bu bunun dostuydu” diyerek fitne çıkarmak istiyorlar. Hâlbuki Allah’a şükür ki din, onların vesilesiyle insanlara kolaylık sağlasın diye bir mezhepte farklı, diğerinde daha farklı yorumlanmıştır. Peygamber Efendimizin de sallallahu aleyhi ve sellem buyurduğu gibi, Allah Azze ve Celle bu ihtilafları bize bir kolaylık ve rahmet olsun diye ihsan etmiştir. Onların takip ettiği o yol, şüphesiz Hak yoludur. Her şeyin de bir hikmeti vardır. Bazen aralarındaki anlaşmazlıklar yüzünden birinin sürgün edildiği veya başka yere gönderildiği söylenir; ancak asıl sebep bu tur ihtilaflar değildir. Ama sebep öyle değil. Sebepe, Allah’ın ﷻ hikmeti ve iradesiyle bu olayların hayra vesile olması ve insanlara da ibret olsun.

Mesela Tacikistan’da, hem büyük bir İslam şairi olan hem de Türk dilini ve edebiyatını ustalıkla kullanan Allahyar Hazretleri vardı. Dönemin emiri ona cephe almış ve kendisini bölgedeki en tehlikeli dağa sürgün etmiş. Sürgün edildiği o dağ zehirli yılanlarla doluymuş. Allahyar’ın şiirlerini eskiden beri herkes bilir; tıpkı bizim buralardaki Yunus Emre gibi. O mübarek zat o dağa gidince, oradaki bütün yılanlar onun hürmetine o bölgeyi terk edip

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

hicret etmişler. Bir de bakmışlar ki yılanların hepsi başka yerlere gitmiş. Yani böyle bir mübarek olunca, onun karşısında hayvanlar bile edep gösteriyor. Bunlar sadece gördüğümüz bazı hikmetlerdir; aslında bunun gibi binlerce, milyonlarca hikmet vardır.

Onun için, Ehl-i Beyt'e, sahabeyi, meşayihe ve ulemaya daima takdir etmek lazım, hürmet etmek lazımdır. Allah'a şükür, şimdi nerede bir türbe veya makam bulurlarsa ellerinden geldiğince ihya ediyorlar. Etrafını temizleyip düzenleyerek oraları güzel bir hale getiriyorlar. İnsanlar da gelip ziyaret ediyor ve o mübarek zatlara büyük bir hürmet gösteriyorlar. Hürmet eden hürmet bulur. Allah ﷻ bu mübarek zatlara olan hürmetimizi, muhabbetimizi ve tazimimizi daim eylesin. Allah ﷻ inşallah hepimizin yardımcısı olsun inşaAllah. Bizleri fitneye düşmeyelim. Günümüzde, "Şu âlim şöyleydi, İmam Buhârî böyleydi, ötekisi şöyleydi" diyerek büyük fitneler çıkarıyorlar. Oralarda pek olmasa da bizim buralarda, bu İslam âleminde şeytan o mübarek zatlara kötölemek için muhakkak fitne çıkarmak istiyor. O büyük zatlar müçtehit ve müçtehit olan kişi dinî konularda içtihat eder. İctihat eden kişi senin benim gibi biri değildir; onlar Kur'an'ı, hadisi ve bütün ilimleri hakkıyla bilir ve fetvalarını kendi kafalarından değil bu ilimlere dayanarak verirler. Onun için, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem içtihat edenler hakkında şöyle buyurmuştur: "İctihadında isabet eden kişi iki sevap alır. İctihadında hata eden kişi ise bir sevap alır." Yani müçtehit, kararı yanlış bile yine de sevap kazanır.

Onun için çok dikkatli olmak ve bu fitnelere asla düşmemek lazım. Bütün hadisler ve dinî ilimler bize o büyük İslam âlimleri vasıtasıyla ulaşmıştır; bu yüzden onlara karşı kalbimizde şüphe düşmemek lazım. Allāh ﷻ bu zaman fitnelerinden muhafaza eylesin. Doğru yoldan çıkanlara da Allah ﷻ hidayet versin.

Ve-min Allahi t-tevfik. El-Fatiha.

Mevlana Şeyh Muhammad Adil er-Rabbani
22 Eylül 2026 / 11 Rebiülahir 1448
Sabah Namazı – Akbaba Dergahı, İstanbul